

sequuntur me, et ego vitam æternam do eis, et non peribunt in æternum, et non rapiet eas quisquam de manu mea : Pater meus quod dedit mihi majus omnibus est, et nemo potest rapere de manu Patris mei (Joan. x, 27-29), ita dixit : « Quid potest lupus? quid potest fur et latro? Non perdunt, nisi ad interitum prædestinatos. » Item de duobus loquens mundis (tract. lxxxvii). « Totus mundus Ecclesia est, et totus mundus odit Ecclesiam : Mundus igitur odit mundum, inimicus reconciliatum, damnatus salvatum, inquinatus mundatum. » Item (tract. cx) : « Est mundus de quo dicit Apostolus : Ne cum hoc mundo damnemur (I Cor. xi, 32). Pro isto mundo Dominus non rogat : Neque enim quo sit prædestinatus, ignorat. » Item (tract. cvii) : « Filius perditionis dictus est Judas traditor Christi proditori prædestinatus. » Item in Enchiridion (cap. 100). « Ad eorum damnationem quos juste prædestinavit ad pœnam. » Item in libro de Perfectione justitiæ hominis (cap. 13) : « Hoc, inquit, bonum, quod est requirendum, non erat qui faceret, non erat usque ad unum ; sed in eo genere hominum quod prædestinatum est ad interitum : super hos enim respexit Dei

præscientia, protulitque sententiam. » Item in libris de Civitate Dei (lib. xxii, c. 24) : « Quid dabit eis quos prædestinavit ad mortem. » Item beatus Gregorius papa (Moral. lib. xxxiv, c. 2) : « Leviathangiste cum universis membris suis æternis cruciatibus est deputatus. » Item sanctus Fulgentius in libro tertio de Veritate prædestinationis et gratiæ (lib. iii, c. 5) : « Præparavit, inquit, Deus peccatoribus pœnas illis utique quos juste prædestinavit ad luenda supplicia. »

Qui beatus Fulgentius composuit de hac tantummodo quæstione unum librum integrum, id est de Prædestinatione reproborum ad interitum, ad amicum suum nomine Monimum (lib. i).

Unde dicit et sanctus Isidorus (Sentent. ii, cap. 6) : « Gemina est prædestinatio sive electorum ad requiem, sive reproborum ad mortem. » Sic ergo (al. et ego) per omnia cum istis electis Dei, et catholicis credo et confiteor, prout divinitus afflatus, animatus, armatus adjutor. Amen.

Falsus enim testis est, qui in dictis quorumcunque aut sensum aut superficiem corrumpit.

GOTTESCHALCI CONFESSIO PROLIXIOR.

Dominator, Domine Deus, misericordia mea, rex omnipotens et incomparabiliter clemens inæstimabili quoque circa humanum genus benignitate patiens, et investigabili penitus profunditate sapiens. Cujus profecto sic semper indigent omnes electi tui, quo videlicet tibi de te solo semper valeant placere. Quemadmodum palmites indigent vite, quo fructum queant ferre, vel aer aut oculi luce, quo vel ille lucidus esse, vel illi possint videre ; alioquin et palmites absque vite arescunt, et in igne missi consequenter ardent, et aer absque luce tenebrosus est, et oculi frustra patent. Te igitur supplex invoco, cunctipotentissime, clementissime et gloriosissime, trine et une Domine Deus, ut gratis esse digneris piissimus adjutor et exauditor meus, dignanterque largiaris indigentissimo mihi per gratuitæ gratiæ tuæ invictissimam virtutem, ut quod ex te, per te, et in te de præscientia et prædestinatione tua, jam dudum corde credo (tibi gratias) ad justitiam, sicuti jam crebro per gratiam tuam confessus sum, tunc quoque veraciter atque simpliciter ore confitear ad salutem, quatenus tandem aliquando mea de parte patefiat electis tuis veritas invicta, et sine fine benedicta, et facescat jam jamque sicut oportet, falsitas devicta et prorsus jure maledicta. Amen.

Credo siquidem atque confiteor præcisse te ante sæcula, quæcumque erant futura sive bona sive mala : prædestinasse vero tantummodo bona. Bona autem a te prædestinata bifariam sunt tuis a fide-

libus indagata, imo te revelante illis evidenter constat esse intimata, id est in gratiæ beneficia et justitiæ simul judicia. Quoniam quidem sicut certissimum Psalmista præbet indicium, utrumque tu, Domine, diligis et misericordiam videlicet et judicium (Psal. xxxiii, 5). Prædestinasse itaque in omnibus electis tuis vitam gratis æternam, et eos nihilominus ad gloriam sempiternam : quia certe frustra illis prædestinasses vitam, nisi et illos prædestinasses ad ipsam. Sic etiam propemodum diabolo et angelis ejus, et omnibus quoque reprobis hominibus, perennem merito prædestinati pœnam, et eosdem similiter prædestinasti ad eam. Quia nimirum sine causa, et ipsis prædestinasses mortis perpetuæ pœnam, nisi et ipsos prædestinasses ad eam. Non enim irent nisi destinati, neque profecto destinarentur, nisi essent prædestinati. Quippe cum ipse, ante omnia sæcula semper esses, quod ne ad momentum quidem modo quolibet potes esse mutabilis, et per omnia postmodum sæcula probaberis esse mutatus ; si vel ullus, quod absit, reproborum illuc esset destinatus, qui non fuisset prædestinatus.

Proinde quia tu, Domine, solus es qui es (Exod. iii, 4), velut ipse testaris, et ut David tibi quoque dicit : Tu semper idem ipse es (Psal. ci, 28), et ut alias etiam ipse dicit : Tu es, Domine, et non mutaris (Malach. iii, 1). Et sicut egregius quoque prædicator tuus perhibet Paulus : Tu solus habes immor-

talitatem (I Tim. vi, 16), id est incommutabilitatem; apud quem (ut ab alio nihilominus asseritur apostolo) non est transmutatio, nec vicissitudinis obumbratio (Jac. i, 17), liquet prorsus evidenter, et cuius sanum sapienti claret omnino satis potenter, præscisse et prædestinasse te mox, absque ullo scilicet intervallo, ut pote simul et semel, ante sæcula tam cuncta quam singula opera tua: quippe qui juxta quod dictum est ab Isaia: *fecisti quæ futura sunt* (Isa. xlv, 11, juxta LXX).

Unde etiam verissime David prophetam sequendo, et exponendo fidelissimus famulus tuus Augustinus ita dicit: « Deus, inquit secundum illam voluntatem suam, quæ cum ejus præscientia sempiterna est, profecto in celo et in terra omnia quæcunque voluit, non solum præterita vel præsentia, sed etiam futura jam fecit. » Igitur cum sempiterna sit, Domine, cum præscientia voluntas tua, sicut hic ait Augustinus, et apud omnipotentiam tuam de operibus duntaxat tuis, hoc sit præscire quod velle, secundum quod ad eundem Augustinum scribit Orosius, et ipsum quoque velle tuum fecisse sit, juxta quod dicit Ambrosius, manifestum est procul dubio quidquid foras futurum est in opere, jam factum esse a te in prædestinatione, juxta quod audet, et dicit, docet et scribit, papa Gregorius. Absit ergo ut inter præscientiam et prædestinationem operum tuorum ullum vel momenti quilibet catholicorum tuorum suspicetur intervallum fuisse: dum omnia quæ voluisti te legit, vel audit creditque simul fecisse. Præsertim cum prius omnino nihil in effectu feceris, quam incomparabiliter futura præscieris, et ea sempiterno consilio prædestinando disposeris.

Sed jam tempus est, Domine, veridica divinarum subjeci testimonia librorum, quibus docetur absque scrupulo et declaratur absque ambiguo prædestinatos esse reprobos ad æternorum incendia tormentorum. Ac primum tua, Domine Jesu Christe, veritas invicta proferenda censeo, merito dicta. *Qui non credit*, inquis, *jam judicatus est* (Joan. iii, 18), id est, ut Augustinus exposuit, jam damnatus est. Nondum enim, inquit, apparuit judicium, sed jam factum est judicium. Item: *Princeps*, ait, *mundi hujus jam judicatus est* (Joan. xvi, 11), id est, ut idem exposuit, judicio ignis æterni irrevocabiliter destinatus est. David etiam dicit: *Ideo non resurgent impii in judicio* (Psal. i, 5). Augustinus exponit quia jam pœnis certissimis destinati sunt. Item, *tu percussisti omnes adversantes mihi sine causa*. Recte, inquit, in prædestinatione dicitur de diabolo et angelis ejus. Atque ne dicatur diabolus tantummodo cum angelis ejus ad mortem esse destinatum, quod omnino satis esse probatur absurdum; ut videlicet caput a corpore prædestinando sit segregatum: Dicit iterum David, *in pulverem mortis deduxisti me* (Psal. xxi, 15), id est, impios morti destinatos, quod omnibus super hominibus de pulvere scilicet factis, et in pulverem quoque relictis, nemo prudentium ambigit dici. Salomon quoque ait: *Universa propter semetipsum ope-*

ratus est Dominus, impium quoque ad diem malum (Prov. xvi, 14). In libro quoque Ecclesiastico ita dicitur: *Qui transgreditur a justitia ad peccatum, Deus paravit illum ad rhompheam* (Eccli. xxvi, 27), quod profecto de reproborum populo intelligendum est esse dictum tantummodo.

Hinc etiam Job ait: *Interrogate quemlibet de viatoribus, et hæc eadem illum intelligere cognoscatis, quia in diem perditionis servatur malus, et ad diem furoris ducitur* (Job ii, 29). Quod explanator ipsius ita exponit Gregorius: « Sæpe, inquit, diu divina patientia tolerat, quos jam ad supplicia præscita condemnat. » Unde cum exponeret illud: *Ipsæ habet consilium et fortitudinem* (Job xii, 13), ait inter cætera: « Potest quoque in consilii nomine ipsa occulta iudicii mora signari: ut quod aliquando tardius delinquentes percutit, non quia iniquorum culpa non conspicitur, sed ut damnationis eorum sententia quæ pro agenda poenitentia differtur, quasi tarde et consilio prodire jubeatur. Quod ergo quandoque foris aperta sententia judicat, hoc apud omnipotentem Deum ante sæcula in consilio latebat. » Itemque exponens: *Constituisti terminos ejus, qui præteriri non poterunt* (Job xiv, 5), dicit: « Nulla quæ in hoc mundo hominibus absque omnipotentis Dei occulto consilio veniunt. Nam, cuncta Deus secutura præsciens ante sæcula decrevit qualiter per sæcula disponantur. » Item exponens illud de impiis: *Erant sicut paleæ ante faciem venti, et sicut favilla, quam turbo dispergit* (Job xxi, 18), ait: « Ante omnipotentis Dei oculos iniqui vita favilla est, quia etiam apparet ad momentum viridis, ab ejus tamen iudicio jam consumpta cernitur, quia consumptioni est æternæ deputata. »

De talibus quoque et eorum flagitiis tu ipse, Domine, per Moysen dicis: *Nonne hæc condita sunt apud me, et signata in thesauris meis? Mea est ultio, et ego retribuam eis in tempore* (Deut. xxxii, 34, 35). Item: *Juxta est dies perditionis et adesse festinant tempora* (Ibid.). Item: *Levabo ad cælum manum meam, et dicam: Vivo ego in æternum. Si acvero ut fulgur gladium meum, et arripuerint iudicium manus meæ, redam ultionem hostibus meis, et his qui oderunt me retribuam. Inebriabo sagittas meas sanguine, et gladius meus devorabit carnes de cruore occisorum, et de captivitate nudati inimicorum capitis. Laudate, gentes, populum ejus, quia sanguinem servorum suorum ulciscetur et vindictam retribuet in hostes eorum* (Deut. xxxii, 40-43). Si quis hæc omnia et alia interminabiliter plura per canonicarum latitudinem Scripturarum multipliciter sparsa sic a te præsumit dicere prædicta, ut sint quidem præscita, sed nullomodo præfinita: fac illum, quæso, diligenter attendere, quam sit contrarius veritati, quamque noxiæ faveat falsitati, dum te tam temerarie subjicit mutabilitati, ut tum videlicet (juxta quod sanctus ait Augustinus) « nulla remuneret natura mutabilis, nisi tu, Domine Deus noster, permaneres immutabilis: » parvi pendat si ab æterno usque in diem iudicii mutabilis esse

(quod absit) ab Ecclesia tua puteris, imo credaris et prædiceris, et in ipso quoque die iudicii, quasi non prædestinata faciendo, id est, reprobas ad tormenta mittendo muteris. Et ita deinceps in sempiternum mutatus, id est, mortuus esse (quod absit) proberis: quoquomodo enim moritur qui mutatur, ut Augustini et Gregorii, cæterorumque doctorum auctoritas attestatur; sed absit ut tu, Domine, qui nullatenus mutari potuisti, potes vel poteris, aliquando ut vel ad momentum sis absque ullo initio mutabilis usque in diem iudicii, et inde quoque mutatus appareas in æternum propter solummodo damnationem reprobatorum, debitumque sibi tormentum.

Verè, Domine, satis incommutabiliter fuisset, si nullus nisi te mutabili (nedum mutato) creatus esset (nec dico salvatus) electorum, quanto magis absit ut immuteris propter vasa iræ et furoris, super quæ vultus tuus ob mala quæ faciunt, ut perdas de terra memoriam eorum (Psal. xxxiii, 16)? De quibus etiam longe lateque die noctuque tibi veraciter psallitur a fidelibus: Tu vero, Deus, deduces eos in puteum interitum (Psal. lrv, 24). De quibus ait et apostolus Petrus: Quibus iudicium jam in olim non cessat, et perditio eorum non dormitat (11 Petr. II, 3). Et Paulus (Rom. ix, 22): Volens Deus ostendere iram, et demonstrare potentiam suam, sustinuit in multa patientia vasa apta vel aptata in interitum, secundum Hieronymum, vel præparata in interitum, secundum Ambrosium, vel perfecta in perfectionem, secundum Augustinum, id est, sine dubio prædestinata, sicut ab ipso Augustino esse constat expositum. Item prædicator idem: Ut compleant peccata sua semper: pervenit enim ira Dei super eos usque in finem (1 Thess. II, 16). Item Judas: Subintroierunt, ait, quidam, qui olim præscripti sunt in hoc iudicium impii (Jud., 4): ubi dum eos non in hoc iudicio, sed in hoc iudicium, id est, in hanc damnationem præscriptos asseruit, non modo præscitos, verum etiam prædestinatos pariter intelligi voluit. Quippe cum tu Deus æternus eos prius habeas prædestinatos, quam ullus temporaliter natus eos cognoverit esse præscitos. Quia quos præscisti per ipsorum propriam miseriam in damnabilibus perseveraturos esse peccatis, illos profecto tanquam justissimus iudex prædestinasti ad interitum iuste ac merito satis. Et non modo prædestinasti, verum etiam prædestinando jam nique destinasti. Unde dicit et David quasi de jam in infernum prædestinando positus, licet adhuc essent illuc te jubente ponendi. Cum enim prædixisset: Et postea in ore suo complacebunt, subiecit: Sicut oves in inferno positi sunt (Psal. xlviii, 14, 15).

Cum per omnia manifestissime consonat, et Joannes apostolus in Apocalypsi dicens: Et libri aperti sunt et alius liber apertus est, qui est vitæ; et iudicati sunt mortui, ex his quæ scripta erant in libris secundum opera ipsorum (Apoc. xx, 12). Item: Et iudicatum est de singulis secundum opera ipsorum: et

A mors et infernus missi sunt in stagnum ignis, (quod autem mortem et infernum in stagnum ignis asserit esse missos, diabolus dicit et suos) et qui non est inventus in libro vitæ scriptus, missus est in stagnum ignis (Ibid., 13-15). Item paulo ante: Et diabolus, qui seducebat eos, missus est in stagnum ignis et sulphuris (Ibid., 9). Item paulo post: Et dixit mihi: Scribe quia hæc verba fidelissima sunt et vera. Et dixit mihi: Factum est (Apoc. xxi, 5, 6). Ac ne quis forte dubitaret hoc audiens a Joanne, sequeris ipse continuo, et dicis (Domine, Jesu Christe): Ego sum α et ω , initium et finis. Ego sitienti dabo de fonte vitæ aquæ gratis. Qui vicerit, possidebit hæc, et ero illi Deus, et ipse erit mihi filius. Timidis autem, et incredulis, et execratis, et homicidis et fornicatoribus, et veneficis, et idololutris, et omnibus mendacibus, pars illorum erit in stagno ardente igni et sulphure; quod est mors secunda (Ibid., 6-8). Timeant igitur, et caveant increduli simul atque mendaces ne pars eorum sit cum supradictis complicitibus, si tam perspicuæ resistendo veritati fore delegerunt pertinaces.

Item: Ecce venio cito et merces mea mecum est, reddere unicuique secundum opera sua (Apoc. xxi, 12). Nisi in prædestinatione quam disposuisti, incommutabiliter, ir retractabili præordinatione. Sequeris igitur et dicis: Ego sum α et ω , primus et novissimus, principium et finis. Beati qui lavant stolas suas, ut sit potestas eorum in ligno vitæ, et per portas intrent in civitatem. Foris canes, et venefici, et impudici, et homicidæ, et idolis servientes, et omnis qui amat et facit mendacium (Ibid., 13-15). Audiant hæc generaliter universi quidem mendaces, sed illi tamen potissimum, qui in doctrina religionis non modo non verentur, aut verecundantur, verum etiam nullatenus cunctantur esse fallaces. Quia profecto isto genere mendacii nullum gravius unquam valet inveniri, imo nullum reperitur tam grave, licet nonnullis videatur esse leve, sive putetur etiam suave. Sed audiant sequentia si floccipendunt præcedentia.

Ego Jesus misi angelum meum testificari hoc vobis in Ecclesia (Apoc. xxi, 16). Et paulo post: Contestor ego omni audienti verba prophetiæ hujus: Si quis apposuerit ad hæc, apponet Deus super illum plagas scriptas in libro isto. Et si quis diminuerit de verbis libri prophetiæ hujus, auferet Deus partem ejus de libro vitæ, et de civitate sancta, et de his quæ scripta sunt in libro isto. Dicit qui testimonium perhibet istorum: Etiam venio cito (Ibid., 18-20). Ecce, Domine Jesu, in hoc sancto libro tuo diabolus et angelos ejus, et omnes etiam homines reprobos in stagnum ignis et sulphuris, ut supra dictum est, te destinante jam esse missos invenio. Negare te, id est veritatem non audeo, quia negari a te timeo, quemadmodum videlicet ipse testaris: Qui me negaverit coram hominibus, negabo et ego eum coram Patre meo, qui in cælis est (Matth. x, 33). Item et Paulus: Si nos,

• Deest hic aliquid.

inquit, cum negaverimus, et ille negabit nos (II Tim. 11, 12). Negare igitur, sicut prædixi, te non audeo, quia negari a te timeo. Apponere vero vel diminuere nihil præsumo, quoniam vel plagas in hoc ipso libro scriptas mihi apponi, vel auferri partem meam de libro vitæ metuo.

Igitur in nomine Patris, et Filii, et Spiritus sancti, supplico, Domine, prout amplius possum tibi, quo quemadmodum indigeo suffragari digneris mihi, neque permittas ab ullo diutius electorum tuorum (quod absit) hinc ambigi. Sed saluberrimam potius veritatem huic innoscere non moreris, ut esse vides pernecessarium sibi. Quia revera secundum beati quoque Augustini veracissimam testimoniam, quam palam protulit ad populum, evangelicam luculenter ac fideliter explanando perplexitatem: **B** Qui men laciam, inquit, ædificant in hominibus, quid ab eis expellunt, nisi veritatem? Immittunt diabolium, excludunt Christum; immittunt adulterum, excludunt sponsum; paranyphi scilicet vel potius lenones serpentis. Ad hoc enim loquuntur, ut serpens possideat, Christus excludatur. Quando possidet falsitas, serpens possidet: quando possidet veritas, Christus possidet. Ipse enim dixit: *Ego sum veritas* (Joan. xiv, 6); de illo autem: *Et in veritate non stetit, quia veritas in eo non est* (Joan. viii, 44).

Quapropter et illud quod idem beatus minister tuus veraciter perhibere studuit Augustinus, præscientia videlicet reprobos esse damnatos, cum alibi atque alibi ad mortem fateatur esse prædestinatione **C** condemnatos: utrumque prorsus verum est, quia hic hoc utrumque verum est. Nam sicut idem sagaciter atque veraciter fatetur, interdum præscientia pro prædestinatione ponitur. Neque revera repugnat (quod absit) sed veritati potius congruere videtur, quale illud videlicet est quod Apostolus dicit: *Non repulit Deus plebem suam, quam præscivit* (Rom. xi, 7), cum tamen hoc alias, utrumque quidem jungens, sed ab invicem rationabili differentia distinguens mirabiliter definierit dicens: Prædestinatione Deus ea præscivit, quæ fuerat ipse factururus. Unde dictum est: *Faciens quæ futura sunt* (Isa. xlv, 7, sec. LXX). Item quid sit prædestinatio planius et plenius cum præscientia connectens, ita de Trinitate dicens. « In sua, quæ falli mutarique non potest præscientia opera sua futura disponere, id omnino nec aliud quidquam **D** est prædestinare. » Item brevius, sed in superiorem sensum multa apertius, cum enim prædixisset Apostolum dixisse, *non repulit Deus plebem suam quam præscivit* (Rom. xi, 7), et exposuisset eum nomine præscientiæ prædestinationem hoc in loco significare voluisse, paulo post ait: « Sed prædestinasse est hoc præscisse, quod fuerat ipse factururus. »

Ergo utrumque, ut jam dixi, verum est, id est, tam præscientia quam prædestinatione reprobos esse damnatos, quos omnino constat ad interitum jure prædestinatos. Quod satis superque testimonia probant prædicta. Quæ certe catholici nullatenus esse dubitant invicta. Licet si hujus rei testimo-

nium ponitus debuisset esse, metalepticos id intelligi regulariter potuisset, et omnino debuisset: ut videlicet id quod sequitur per id quod præcedit intelligeretur. Attamen si adhuc hinc audire plura desiderant, ob amorem videlicet veritatis, quam nimis oppugnari considerant, aures audiendi, precor, accommodent, et tuendæ jamjamque veritati operam dent. Audiant, inquam, hinc adhuc loquentem mirabiliter Augustinum per sibi gratis infusum satis ubertim charisma divinum. « Hoc, inquit, bonum quod est requirere Deum non erat qui faceret: non erat usque ad unum, sed in eo genere hominum quod prædestinatum est ad interitum. » Item de duabus loquens civitatibus, « Quarum est, inquit, una quæ prædestinata est in æternum regnare cum Domino; altera, æternum supplicium subire cum diabolo. » Item: « Si de aliquibus ita certa esset Ecclesia, ut qui sint illi etiam nosset, qui licet adhuc in hac vita sint constituti, tamen prædestinati sunt in æternum ignem ire cum diabolo, tam pro eis non oraret, quam nec pro ipso. » Item: « Quid dabit his quos prædestinavit ad vitam, qui hæc dedit etiam eis, quos prædestinavit ad mortem? »

Item in Enchiridion quod senex de fide, spe et charitate, sensu subtilissimo, ingenio exercitissimo, cloquio quoque purissimo, styloque luculentissimo, mirabiliter sibi ac singulariter Deo favente conscripsit et edidit: « Ad eorum, inquit, damnationem quos juste prædestinavit ad poenam. » Item: in eodem dicuntur etiam filii gehennæ non ex illa nati, sed in illa præparati, sicut filii regni præparantur in regnum. Quid quaeretur evidenti? Quid sufficientius? « Sicut, inquit, filii regni præparantur in regnum, sic etiam filii gehennæ in illam sunt præparati. » Quod omnino nihil aliud est quam prædestinari. Nempe hæc omnia et alia insuper plura si tantus auctor ille veracissima, et catholica fideliter omnia congruentissima, non esse perspexisset, nullatenus incorrecta relinqueret. Sed ea potius, quando libros suos diligentissime retractando recensuit, corrigere studuisset. Nec inde prorsus tam frequenter ad populum impavide simul et intrepide, licenter, libenter ac libere, fidenter ac fiducialiter, ac gaudenter, servili postposito timore, luminosoque tui perfusus amore tua auctoritate locutus fuisset, **D** si quid idem periculi inesse cognovisset: unde quidem nonnulla jam superius posui, et pauca hic etiam subjicienda censui.

« Est quidam populus præparatus ad iram Dei, damnatus cum diabolo. »

Item: « Est quidam populus natus ad iram Dei. »

Item: « Quare dixit Dominus Judæis: *Vos non creditis quia non estis ex ovibus meis* (Joan. x, 26), nisi quia videbat eos ad sempiternum interitum prædestinatos, non ad vitam æternam sui sanguinis pretio comparatos. » Item: « Quid potest lupus? Quid potest fur et latro? Non perdunt nisi ad interitum prædestinatos. » Item: « Isti indignanter mortui et

mortū sempiternæ prædestinati. » Item : « Mundus, A inquit, odit mundum, inimicus reconciliatum, damnatum salvatum, inquinatum mundatum. »

Item : « Filius perditionis dictus est Judas traditor Christi, damnationi prædestinatus. » Item : « Pro isto mundo non rogat : neque enim quo sit prædestinatus, ignorat. »

Beatus quoque Fulgentius inde taliter dicit : « Præparavit etiam Deus peccatoribus pœnas, illis utique quos juste prædestinavit ad luenda supplicia. » Ubi prorsus utrumque satis aperte fatetur, et reprobis videlicet prædestinatas esse pœnas, et illos vicissim prædestinatos ad eas. Unde nimirum catholicissime, necnon et copiosissime disputavit in septem libris contra duos Fausti hæretici Lirinensis quondam monachi, Regensis postmodum episcopi : quem B convicit idem doctor mirabiliter, contrivitque commenta diaboli, et cum aliis quatuordecim sanctis coepiscopis suis, ab Ecclesia Christi repulit, et eliminavit lethiferum virus Antichristi. Necnon et tribus aliis de veritate prædestinationis et gratiæ. Sed et in uno illo, quem totum super hac tantummodo quæstione ad Monimum hinc consulentem cognoscitur edidisse.

Gloriosus quoque Gregorius (cujus inde aliquanta jam inserui superius) taliter inter cætera inde est locutus : « Tenebrosa hostia tunc Dominus vidit, cum claustra inferni penetraus crudeles spiritus perculit, et mortis præpositos moriendo damnavit. Quod ideo, inquit, non adhuc de futuro, sed jam de præterito dicitur : quia quidquid futurum erat in opere, nimirum jam factum est prædestinatione. » C Item : « Leviathan ille cum universis membris suis æternis cruciatibus est deputatus. » Item ipsum quoque diem judicii dicit esse prædestinatum, exponens illud ex libro Job : « Lampas contempta apud cogitationes divitum, parata ad tempus statutum (Job XII, 5), inquit, contemptæ lampadis tempus est extremi judicii prædestinatus dies. » Sanctus etiam Isidorus inde sic dicit : « Gemina est prædestinatio, sive electorum ad requiem, sive reproborum ad mortem. » Non enim ait, duæ sunt, quia non sunt : sed, gemina, id est bipartita : quia semel tu, Domine, locutus es : qualiter una quidem, sed tamen gemina prædestinatione et electos gratis justifices, ac perpetim salves, et reprobos quoque merito refutes, justaque condemnes. « Et, sicut supradictus ait Gregorius, alios respiciens redimas, alios deserens perdas. »

Tale est autem quod dicitur prædestinatio gemina, in electos videlicet et reprobos bipartita, cum sit una, licet sit dupla ; quale est quod frequenter a beato Augustino, et cæteris Patribus dicitur charitas vel dilectio gemina, cum utique non sint duæ, sed una, licet propter Deum et proximum sit etiam dupla. Quale est et illud Patris Augustini, quod dicit bipartitum esse opus Dei : geminum videlicet volens intelligi, et quod quadripartitum, ab ipso quoque dicitur mundus. Non quatuor tamen, sed unus,

et quod quinque partitam fatetur esse continentiam, non quinque tamen esse docet, sed unam. — Hinc et sancto Gregorio gemina Judæorum scientia dicitur, et tamen licet dupla sit, una esse cognoscitur. Quod et ipsum genus locutionis usitatissimum est, et apud auctores quoque sæcularis litteraturæ : quod quia rectissimum est ac verissimum, non abs re est, si et inde hic ponantur aliqua, quæ valeant ad cumulum tuendæ sententiæ supradictæ : nam et eorum quidam geminam dixit arborem, non duas volens intelligi, sed unam, et alius qualitatem nominis bipartitam, et universorum pedum trinam conditionem, et tertius æque peritus Priscianus, quam ille dixerat triram, exposuit tripartitam.

Nec sane cuiquam pie sapientium videri debet absurdum, si gemina prædestinatio creditur, et cognoscitur, et incunctanter esse dicitur apud te Dominum nostrum naturaliter quidem unum, sed simul etiam personaliter trinum : qui certe secundum hanc geminam prædestinationem tuam (quemadmodum Augustinus tuus fideliter credit, et fidenter asserit) bonus es in beneficio certorum, justus in supplicio cæterorum. Et insuper, ut profitetur consequenter, bonus es in omnibus, quoniam bonum est cum debitum redditur : Et justus in omnibus, quoniam justum est cum debitum sine cujusquam fraude donatur. Hæc omnia sicut hic (tibi gratias) et credo et confiteor (gratias tibi) prout gratis largitus es mihi. Et quia in tuis, in libris tuorum scilicet ministrorum labore, imo gratia tua veraciter expositis, hæc a te dicta reperio, tam perspicuæ prorsus veritati contradicere (quod absit) non audeo. Quoniam prorsus a te veritate negari sicut minatus es metuens, et illam quoque repetitam Pauli sententiam vehementissime timeo. Si quis vobis annuntiaverit præterquam quod accepistis, anathema sit (Gal. 1, 8).

Tantum siquidem amoris tibi, Domine Jesu, veritas invicta, perpetuè debet, ut quemadmodum ab Augustino perhibetur veraciter tuo, neque hominibus placendi studio, neque respectu devitandorum quorumlibet incommodorum, detorquear (quod absit) a vero. — Et ut beatus etiam docet Gregorius in quantum sine peccato possimus vitare proximorum scandala, debemus ; si autem de veritate scandalum sumitur, utilius permittitur nasci scandalum, quam veritas relinquatur. — Nec sane cujuscumque persona contra recipienda modo quolibet excipitur, quando vel Augustinus vel Apostolus annuntians, ipsius ore Apostoli anathemate digno percellitur. Ut enim prædictus Gregorius veraciter fatetur : dum salva fide res agitur, virtutis est meritum, si quidquid prioris est toleratur. Alioquin si fieri posset millies potius pro veritate deberem prorsus et optarem occumbere, quam semel (quod absit) cuilibet secus loquenti, cedendo succumbere : illius videlicet tuæ memor scientiæ : *Quæ me confessus fuerit coram hominibus, confitebor et ego eum coram Patre meo, qui est in cælis* (Math. x, 32).

Simulque illius quoque memini : *Ne transgrediaris*

terminos antiquos, quos posuerunt patres tui (Prov. xii, 28). Quod nimirum, ut Gregorius exponit, hæretici faciunt, qui a sanctæ Ecclesiæ gremio extranei existunt. « Ipsi, inquit, terminos transferunt, quia constitutiones Patrum prævaricando transcendunt, quæ etiam greges diripiunt et pascunt, quia imperitos quoque perversis ad se suasionibus trahunt, et donis pestiferis ad interficiendum nutriunt. » Quos beatus quoque Job increpat dicens: Nunquid Deus indiget vestro mendacio, ut pro illo loquamini dolos? (Job xiii, 7.) Deus mendacio non eget, quia veritas fulciri non querit auxilio falsitatis. Hæretici autem quia ea quæ prave de Deo intelligunt, ex veritate tueri non possunt, quasi ad approbandum radium luminis, umbras falsitatis requirunt. Et pro eò dolos loquuntur, dum infirmas mentes ab intellectu illius stulta seductione decipiunt. Item: Aut placebit ei, quem celare nihil potest? Aut decipietur ut homo, vestris fraudulentis? (Ibid., 9.) Fraudes Deo hæretici exhibent, quia ea astruunt, quæ nequaquam ipsi pro quò loquuntur placent, cumque dum quasi defendere nituntur, offendunt dum in adversitatem ejus corruunt, cui videntur ex prædicatione famulari.

Unde et per Psalmistam dicitur, *Ut destruas inimicum et defensorem (Psal. viii, 3)*; omnis quippe hæreticus omnipotentí Deo inimicus et defensor est, quia undè hunc quasi defendere nititur, inde veritati illius adversatur. Quia autem latere Deum nihil potest, hoc in eis judicat, quod intus sentiunt, non quod famulari foris videntur. Quia igitur eorum fraudulentis Deus ut homo non fallitur, rectè subjungitur: *Ipse vos arguet, quoniam in abscondito faciem ejus accipitis. Statim ut se commoverit, turbabit vos, et terror ejus irruet super vos (Job xiii, 10).* Hoc quod in abscondito accipi assertit faciem Dei, duobus modis valet intelligi. Sunt namque nonnulli qui et veritatem in corde sentiunt, et tamen quæ falsa sunt de Deo foras loquuntur. Ne enim vinci videantur, et cognoscunt veritatem interius, et tamen hanc exterius impugnant. Unde bene nunc dicitur: *Ipse vos arguet, quoniam in abscondito faciem ejus accipitis*; ac si aperte diceretur: Tanto magis de falsitate apud eum estis reprehensi, quanto et apud vosmetipsos quod verum est videtis.

Quid autem sit hæreticus (ne cuilibet aliud pro alio fingere licitum sit) quidam Patrum, et Cassiodorus dicit, pulcherrime definit: Hæreticus, inquit, is est qui divinæ legis vel ignorantia vel contemptu raptatus, aut novi pertinax invenitur erroris aut alieni sectator, catholicæ veritati magis vult adversari, quam subjici. Hoc autem ideo subintertendendum censui, quia plurimos hinc et falli et fallere comperi, volentes videlicet, vel mitius dixerim, suspicantes illos esse hæreticos, qui hanc catholicæ fidei de prædestinatione reprobatorum necessario contra resistentes et obloquentes credunt et confitentur (dante te) veritatem, et illos e contrario asseverantes catholicos, qui tam perspicuæ veritati inimicam

A non verentur susurrare, imò palam prædicare falsitatem, floccipientes illud beati Basilii, qui divinam saginantur eloquiis corrumpere de divinis dogmatibus, neque ullam syllabam patiuntur: sed pro his, si contigerit, etiam omnes mortis species amplectuntur. Et illud quoque contemnent Gregorii Nazianzeni: Fortitudinis est perseverare in veritate, licet quispiam debelletur ad ea quæ nihil sunt. Nihil autem sunt falsitas et mendacium, quæ profecto super omnia corporalium genera mortium vitam et cavent, et horrent ut debent, corda semper veracium. Maxime tamen in doctrina religionis evitant omnino præcipitium falsidicæ locutionis:

Hoc est (gratias tibi, Domine, alma Trinitas) inviolabilis fides et confessio mea de præscientia scilicet, ac prædestinatione tua quam prædicavit ipsa Veritas, et sic prædicti quoque ipsius discipuli contra falsiloquos fautores, et (nisi corrigantur) filios falsitatis et perditionis, et contra pestifera venena, et hæretica dogmata sua, qui, si gratia tua respersi diligenter attendant, appendant atque perpendant, qualiter ab exordio prolapsionis angelicæ (quemadmodum videlicet Petrus dicit apostolus): *Eisdem angelis peccantibus non peperceris. Sed eos rudentibus et carceribus inferni, premisque aeris hujus traditos, ad majores in diem judicii cruciatus reservaveris (II Petr. ii).* Et qualiter etiam originalem mundum propter nequam hominum scelera perdidit. Nec non quomodo et nefanda facinora, simul et flagitia Sodomorum punieris, eosdem igne cælesti conflantes deleveris, atque perennes in pœnas demerseris, quodquæ Pharaonem et exercitum ejus in mare projeceris, et eos ibidem tanquam palcas excussos fuditus aboleveris.

Si hæc, inquam, animositate deposita solerter inspiciant, et te opitulante sapienter advertant, per facile prorsus intelligent, quod supradictos angelos qui, ut scribit Judas Jacobi, *non servaverunt suum principatum, sed reliquerunt suum domicilium, in judicium magni diei vinculis æternis sub caligine reservati (Jud., 6)*, nullatenus omnino sine sempiterno prædestinationis tuæ consilio, et in hunc caliginosi aeris carcerem præcipitaveris, et ad majores etiam pœnas merito per sæcula cruciandos, ut prædicti ambo testantur apostoli, reservaveris. Et quod illa quoque quæ consequenter de reprobis narrata sunt hominibus, non sine prædestinatione (quod absit) patraveneris. Alioquin et ante omnia sæcula mutabilis et in exordio quoque sæculorum juxta fallacissimum horum dogma, mox mutatus (quod ne ad inomentum quidem esse potest) invenireris: qui solus immutabilis ab universis procul catholicis esse crederis, et luce clarius te revelante sciris.

Fac etiam, quæso, Domine Deus, ut etiam atque etiam non jam procaces, pertinaces, atque perversas, neque pugnaces, fallaces atque mendaces (quia certe hujusmodi homines ad intuendam, cui repugnant, veritatem non possunt esse perspicaces, quantumlibet etiam naturaliter esse voluerint saga-

ces), sed potius effecti simplices veritatis amatores, a tota spiritali non luminum acie considerent, quod si animos reproborum quæ ab eodem primo videlicet Cain ad usque novissimum ante diem duntaxat iudicii moriturum de propriis corporibus extractæ sunt, sive coæterna tibi prædestinatione tua destinati, postmodum et quotidie destinæ ac destinabis (quoties videlicet cumque mortui sunt, moriuntur, sive morientur) in tormenta sibi debita meritoque prorsus disposita; non solum mutabilis es ante sæcula, sed etiam (quod esse nullo modo potes) jam inde ab initio mortis eorumdem reproborum, imo ab exordio malignorum damnationis angelorum, mutatus es creberrimis vicibus, imo innumeris vicissitudinibus, et per singulos dies noctesque mutaris atque mutaberis, et mutatus absque dubio permanebis in sæcula, propter solos videlicet filios gehennæ, quos inimici veritatis prædestinatos esse pertinaciter atque fallaciter negant ad supplicium perenne.

Hæc, inquam, Domine, fac, precor, ut sicut oportet, attendant, appendant, atque perpendant, et tandem aliquando videant, quod se hactenus non vidisse dissimulant, quale ac quantum malum de te semper incommutabili Domino Deo nostro in Ecclesia tua longe ac mendaciter, et exitialiter ad proprium suum suorumque simul interitum palam prædicaverint, prædicent, asseveraverint, asseverent; et precor ut revoces eos miseranter ad viam salutis, ne in tam lethalis hæresæos errore pertinaces perseverent. Videant, inquam, quale sit et quantum malum, quod cum omnes electi tui, omnia bona semper fecerint, faciant et facturi sint cum consilio (prout videlicet adjuvantur a te gratuito tuæ benignitatis auxilio), præsumant non solum mentiendo, sed etiam pejerando palam omnibus affirmare, quod tu, qui totius es auctor, fonsque sapientiæ, imo trina, et una sempiternaque sapientia, volueris, vel valueris, vel etiam debueris quidquam (quod absit) absque consilio patrare. Ne dico ab ipso humani generis exordio morientium reproborum animas, vel ad extremam easdem ipsas cum receptis in die iudicii propriis corporibus, cum diabolo et angelis ejus absque prædestinationis consilio destinare. His autem sicut oportet sagaciter inspectis, et vivaciter intellectis confundantur salubriter et erubescant, sicque tandem aliquando veritati suppliciter acquiescant, et a me demum quiescant. Cæterum si attrita fonte ac sine ullo permanentes pudore in falsitate malunt persistere quam recedere a tanto, ut oportuerat, errore, viderint ipsi quo se perditii vertant.

Te precor, Domine Deus, gratis Ecclesiam tuam custodias, ne sua diutius cum falsitate pervertant, hæresesque sua pestifera de reliqua pravitate subvertant, licet se suosque secum, lugubriter evertant. Ego vero gratis edoctus ab ipsa veritate (quam acquentes prædicti Ecclesiæ tuæ prædicaverunt magistri, et ejusdem veritatis fidelissimi, devotissimi ac celeberrimi prorsus ministri) hic evidenter expressam de prædestinatione tua fidem catholicam, gratis

a te pieque satis afflatus, animatus, armatus, misericorditerque simul, ac mirabiliter adjutus et tutus, fretus et fultus, fideliter (tibi gratias), credo, fortiter teneo, veraciter patenterque defendo, et quemcunque contraria dogmatizare cognosco, tanquam pestem fugio, et tanquam hæreticum abjicio, et (ut explicem cum mærore maximo, quod consequenter de talibus a beatissimo præceptum constat Augustino (quemcunque prorsus invictissimæ veritati contumaciter repugnare audio, et ei contraria docere conspicio, hæreticum et fidei Christianæ inimicum, atque ex hoc omnibus catholicis anathematizandum esse denuntio.

Porro conflictum cujuslibet eorum, si semel his lectis et intellectis cedere noluerit, et instar Pharaonis induratus (hæretico videlicet more) tam manifeste veritati acquiescere contempserit (secundum consilium vel potius præceptum Pauli apostoli): Jam mihi vitandum censeo, quia qui hujusmodi est, subversum et proprio iudicio condemnatum esse video (*Tit. iii, 11*).

Attamen propter minus peritos, et ob id ab eis illectos, et nisi corrigantur perditos, optarem publicum (si tibi, Domine, placeret) fieri conventum: quatenus astructa palam veritate et destructa funditus falsitate, gratias ageremus communiter tibi, qui nobis tam diu optatum, etiam supra quam petimus, aut intelligimus, dare dignatus fueris prosperrimum proventum. Quia profecto nimis ingentem patior dolorem, et maximum diu noctuque perfero mærorem, quod propter mei nominis vilitatem, vilem hominibus esse video veritatem: et quod erga te sinceram, ut debuerant, non servant charitatem, qui ut tantummodo victores mei esse videantur, nihil vel omnino perparum dilixerunt et diligunt te, quem negare non refugerunt, neque refugium propter me.

Atque utinam placeret tibi, omnipotentissime Patri ac clementissime Domine, ut sicut in te credo et spero (dato mihi gratis posse, prout jamdudum dare dignatus es, et dare quotidie; dignaris etiam velle) coram undique electa populorum te timentium multitudine, præsentem etiam istius regni principem, cum pontificum et sacerdotum, monachorumque canonicorum venerabili simul agmine, concederetur mihi, si secus hanc catholicæ fidei de prædestinatione tua veritatem nollent recipere, ut isto quo dicturus sum (favente gratia tua) id approbarem cernentibus cunctis examine; ut videlicet quatuor dolis uno post unum positus, atque serventi sigillatim, repletis aqua, oleo pingui, et picce, et ad ultimum accenso copiosissimo igne, liceret mihi (invocato gloriosissimo nomine tuo) ad approbandam hanc fidem meam, imo fidem catholicam, in singula introire, et ita per singula transire donec (te præveniente, comitante ac subsequente, dexteramque præbente, ac clementer educante) valerem sospes exire, quatenus in Ecclesia tua tandem aliquando catholicæ huic fidei claritas claresceret, et falsitas evanesceret, fidesque firmaretur, et perfidia vitaretur.

Utinam hoc, Domine, legentibus et intelligentibus huiusmodi (sicut est opus) inspirare digneris affectum, ut exorent te suppliciter, quo celeriter hoc animi mei desiderium meum sicut indiget Ecclesia tua, perducas ad effectum, et siquidem te suffragante de cunctis illæsas prodiero, amplexentur veritatem, et execrantur falsitatem; sin autem quod ex te, per te, et in te credendo, confitendo, sperando et amando, tuique tantummodo securus, tuæque solummodo gratiæ certus polliceor, vel inchoare trepidavero, vel consummare formidavero, in ignem me protinus mittant, et ibidem merito perire permittant. Suppliciter tamen te, Domine, rogo in dulcissimo nomine tuo, ut nemo me catholicorum temere (quod absit) reprehendet in animo suo, quia prorsus ausum talia petendi (sicut ipse melius nosti) a me propria temeritate non præsumo, sed abs te potius tua benignitate sumo.

Imo quisquis te timens vere, diligensque sincere dignatur hæc legere, vel audita percipere, implorat gratuitam misericordiam tuam fraternam compassione, ac gemina simul dilectione ut tu, qui solus es adiutor in opportunitatibus (*Psal.* ix, 10), in tribulatione digneris instanter adjuvare me credentem, scilicet sperantem in tua gratuita miseratione, dicesque me simul ad id et incipiendum et perficiendum integra fide, corroborea quoque solida spe, ac dones etiam sincerrima charitate, atque gratis etiam decore veracissima coram te semper humilitate. Depulsaque procul ab orthodoxa Ecclesia tua tam lethifero dogmatis falsitate, facias me deinceps cum electis tuis gaudere pro patefacta fidelibus tuis catholice fidei veritate: Sitque nobis de cætero in te solo gaudium verum atque sincerum, tripudiumque summum ac solidum, et gloria communis, quod ab hæreticorum tam gravi perfidia tandem plebs et populus tuus, te miserante factus est immunis. Quia profecto nullus unquam electorum tuorum tibi vel ad momentum placere potuit, potest, vel poterit de suo: sed omnes potius tui tibi per gratuitam gratiam tuam placuerunt hætenus atque placent, ac præcambunt semper de tuo.

Hæc ergo gratis animatus fide, solidatos etiam spe, et inflammatus pariter charitate, per teipsum, Deus optime, suppliciter obsecro, ut vera mihi humilitate data, solido vitæ gaudio semper facias gaudere me. Denique tibi tuoque nomini debitam per sæcula gloriam, et propter iustitiam quidem, quia merito superbos humilias, incurvas et inclinas, propter gratiam autem, quia gratis humiles exaltas, elevas atque sublimas; per quam scilicet utramque supplico tibi, cunctipotens et clemens Trinitas pariter et unitas ut omnibus inimicis tuis (quicumque sint invidia nominis tui, sive nescienter, sive etiam scienter nocuerunt, imo nocere voluerunt mihi, nocuerunt autem potius absque dubio sibi) universa debita sua indulgeas funditus, et ignoscas, et omnia flagi-

tia simul ac facinora remittas penitus ac pareas. Amen. Gratias ago tibi quantoscunque, trine et una dominator Domine Deus, quod ad fidem catholicam de prædestinatione credendam et confitentam esse gratis dignatus es et dignaris (et ut credo ac spero magis ac magis esse diu noctuque deinceps dignaberis) illustrator, inflammator ac suffragator meus. Amen.

Precor (quantumcunque mihi datur divinitus humilitate) coram trinæ unitatis, et unius Trinitatis præsentissima majestate, ut quisquis hoc non livore corvino, sed amore potius columbino legeris, Gotteschalci peccatoris ante Deum memineris, et paterno sive fraterno affectu simpliciter implores benignissimam ipsius clementiam, ut dignetur mihi gratuita pietate largiri veræ semper et ubique coram se humilitatis excellentiam, et sinceræ charitatis perpetualiter eminentiam: sicque me protegat indesinenter in tabernaculo a contradictione linguarum (*Psal.* xxx, 21), id est, in fide recta catholice Ecclesiæ a calumniis hæreticorum, ut potius incomparabiliter optem propter nomen Domini Dei nostri, et amorem veritatis universa præsentialiter adversa perpeti persecutionibus illorum, quam vel ad momentum titubando deviare (quod absit) a dilectione vel confessione veritatis, vel a præscripta fide catholicorum, quæ et ipsius potissimum veritatis est ore declarata, et invictissimis quoque suorum auctoritatibus ministrorum. Quia profecto proximo quidem meo tantam, quantam mihi charitatem debeo: Deo autem ex toto, quoniam quidquid nobis est boni, vel ipse est, vel ab eo.

Tu vero quisquis hujus fidei, et confessionis meæ dignaris esse, pius lector et peritus intellectus, sapienter admittis, tanquam patrem venerabiliter precor simul, vel sicut fratrem fideliter exhortor, si vis in æternum veritatem videre, et cum sanctis angelis et hominibus electis, fidelibusque testibus ejusdem veritatis, de ipsa perenniter veritate gaudere festines omnino perniciosissimum et exitiosissimum genus mendacii, quod detestabiliter committitur in doctrina religionis, præ morte corporis exhorreæ, et ita secundum quod per beatum divinitus dictum est Augustinum, suscipiat gratanter diffusa nostris in cordibus pulcherrima et modestissima charitas osculum columbarum, ut vel evitet cautissima humilitas, vel retundat solidissima veritas dentem caninum. Ubi nimirum per osculum columbinum, rectorum corde veraciumque circa se, suaque dicta significat inspectionem. Per dentem autem caninum malignam perversorum, irrisoriamque fallacium reprehensionem. Obsecra ergo et exora (quæso) Dominum Deum nostrum, ejusque majestatem, ut contra latratus hæreticorum verissimam, simplicissimam, ac benignissimam habeamus charitatem, et ad extremum quoque retundamus dentes eorum atque mordacissimam falsitatem per invictissimam (velint nolint) ac solidissimam veritatem: si quis vero mihi

• Deest hic aliquid.

hæc loquenti iratus fuerit, de se dictum fatebitur, A vel alius auctor asserit.

Talia igitur et ejusmodi quisquis adhuc damnabiliter præsumit, vel nihil scilicet, vel parum metuens veritatem, et ipsius iudicium, negat audacter (contra eam) prædestinatos esse reprobos ad perenne supplicium, ille scilicet qui non timet eandem sibi veritatem in extremo die cunctis audientibus dicere. En ego nunc jure negate, quia tu injuste quondam negasti me. Talis (inquam) si vult et audet veritatem neget, qui eam non metuit offendere, cujus die notuque nobiscum pariter eget. Nos vero ab eadem audientes veritatem: *Dies ultionis in corde meo (Isa. LXIII, 4)*; et: *Ecce Deus noster ultionem adducet re-*

• Hic deest aliquid.

tributionis (Isa. xxxv, 4): hanc ita noxiam conculemus falsitatem, et prædicemus veritatem, quo nostri misereatur eadem Veritas Deus meus Deique Filius, et nunc et tunc in die veniens ultionis: si enim vere timuerimus furorem fallacium a dummodo placere possimus illi qui nos regat ac protegat, ac contra rabiem grassantium munit in ævum. Amen.

Domine Deus (benedicta simul et invicta Trinitas et unitas), infunde, quæso, legentibus hæc credendi fidem, et credentibus confitendi largire virtutem. *Corde autem credentibus ad justitiam, et ore confitentibus ad salutem (Rom. x, 10)*, retribue copiosæ mercedis amplitudinem, et æternæ tecum lucis beatitudinem. Amen.

FRAGMENTA OMNIA

QUÆ EXSTANT

Libelli per Gotteschalculum Rabano archiepiscopo Moguntino in placito Moguntie oblati, anno 848.

(Ex Hincmaro Rhemensis in opere de Prædestinatione.)

ART. I. — De gemina prædestinatione.

(HINCMAR., de Prædest., cap. 5, p. 25.) Ponamus quæ Gotteschalculus, signifer et prævius atque hujus pravæ doctrinæ resuscitator, de primo capitulo unde versatur quæstio, in libro suæ virosæ conscriptionis archiepiscopo Rabano porrecto scribit, dicens: « Tandem, inquit, legi librum, venerande pontifex, tuum in quo positum reperi quod impii quoque sive reprobi non sint divinitus ad damnationem prædestinati. » Et post aliquanta: « Præscivit, inquam, illos pessimum habitus ortum, pejorem obitum; prædestinavit autem eos ad lucendum perenne tormentum, et sempiternum interitum. » Et iterum post aliquanta: « Quia revera sicut electos omnes prædestinavit ad vitam per gratuitum solius gratiæ suæ beneficium, quemadmodum Veteris et Novi Testamenti paginæ manifestissimum præbent solerter ac sobrie considerantibus indicium: sic omnino et reprobos quosque ad æternæ mortis prædestinavit supplicium, per justissimum videlicet incommutabilis justitiæ suæ iudicium.

ART. II. — De libero arbitrio.

(HINCMAR., *ibid.*, cap. 21, pag. 118.) Inde et Gotteschalculus, modernus Prædestinatianus, in libello ad Rabanum archiepiscopum Moguntinum dicit ad locum: « De quo videlicet libero arbitrio quod Ecclesiæ Christi tenendum sit atque credendum, cum a cæteris catholicis Patribus evidenter sit Deo gratias disputatum, tum præcipue contra Pelagianos et Celestianos a beato Augustino plenius et uberius

B diversis in opusculis, et maxime in Hypomnesticon esse cognoscitur inculcatum. Unde te potius ejusdem catholicissimi doctoris fructuosissimis assertionibus incomparabiliter, inde quoque malueram niti, quam erroneis opinionibus Massiliensis Gennadii, qui plerisque præsumpsit in locis tam fidei catholice quam beatorum etiam Patrum invictissimis auctoritatibus, infelicis Cassiani perniciosum nimis dogma secuens, reniti. »

ART. III. — De voluntate Dei.

Et Gotteschalculus, modernus Prædestinatianus, in libro ad Rabanum archiepiscopum Moguntinum: « Omnes, inquit, quos vult Deus salvos fieri sine dubitatione salvantur: nec possunt salvari, nisi quos Deus vult salvos fieri: nec est quisquam, quem Deus salvari velit, et non salvetur, quia Deus noster omnia quæcunque voluit fecit. »

Gotteschalculus, novorum Prædestinatianorum primicerius, in præfato suo libello ad Rabanum scripserat: « Omnes et omnes debere intelligi, id est omnes qui salvantur. De quibus dicit Apostolus: Qui vult omnes homines salvos fieri, et omnes qui non salvantur, quos non vult Deus salvos fieri. »

ART. IV. — De morte Christi.

Gotteschalculus, novorum Prædestinatianorum signifer, in libello ad Rabanum archiepiscopum Moguntinum ita dicit ad locum: « Illos omnes impies et peccatores, quos proprio fuso sanguine Filius Dei redimere venit, hos omnipotens Dei bonitas ad vitam prædestinatos irtractabiliter salvari tantummodo